اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

پنجشنبه
• ۱۷ شهریور ۱۴۰۱
• ۱۱ صفر ۱۴۴۴
• ۸ سپتامبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۴۶۴ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۱۴۶ • ۴ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

در غیاب نظارت بانک مرکزی اتفاق افتاد

ماراتن بانک‌ها برای جذب سپرده

بانک‌ها، به‌ویژه غیردولتی‌ها هر روز طرحی نو برای جذب سپرده دارند؛ از پرداخت سودهای بالای ۲۰ درصد گرفته تا بسته‌های کوتاه‌مدت ارائه تسهیلات با شرایط ویژه. این خلاصه اقداماتی است که این روزها در برخی بانک‌ها، دور از چشم بانک مرکزی انجام می‌شود. ماجرا از این قرار است که برخی بانک‌ها با مشتریان خود که عمدتا سپرده‌های بالای ۵۰۰ میلیون تومان دارند تماس می‌گیرند و از آنها می‌خواهند سپرده‌های خود را در صندوق‌های سرمایه‌گذاری بانک‌ها تمدید کنند. براساس قوانین موجود افرادی که در صندوق‌های سرمایه‌گذاری بانک‌ها سپرده‌گذاری کنند تا پایان قرارداد خود سودهایی در قالب سرمایه‌گذاری در صندوق دریافت می‌کنند. اکنون نرخ سود سپرده صندوق‌های سپرده‌گذاری بالای ۲۰ درصد است که همین روزنه باعث شده بانک‌ها بدون اینکه نگران آسیب دیدن تولید باشند، رقابت خود را برای جذب سپرده افزایش دهند. این اقدامات در حالی انجام می‌شود که بسیاری از اقتصاددانان عمده‌ترین راهکار کنترل نقدینگی و تورم را افزایش نرخ سود بانکی می‌دانند و اغلب بانک‌های جهان نیز برای مبارزه با تورم نرخ سود سپرده‌های بانکی را افزایش داده‌اند.

۲

عکس: صمت

دریافت حق بیمه متناسب با ریسک

۴

یادداشت

رقابت بی‌پایان بانک‌ها در جذب سپرده

۲

تغییر رویه ثبت معدن یک‌بار برای همیشه

۳

نقش بیمه در صیانت از سرمایه

۴

گزارش روز

یک سامانه و هزار سودا

چندی است که کارزاری برای اعتراض به تغییرات قوانین حوزه معدن و محدوده‌های معدنی در فضای مجازی دست به‌دست می‌شود. ادعا شده که این کارزار از سوی جمعی از تحصیلکردگان رشته مهندسی معدن، زمین‌شناسی و فعالان حوزه معدن به‌راه افتاده و هدف آن اعتراض به تغییرات قوانین و دستورالعمل‌های ثبت محدوده‌های معدنی است و درخواست‌های مطرح‌شده در این کارزار به‌طور خلاصه به شرح زیر است:

کاهش حداکثر مساحت ثبت محدوده توسط اشخاص حقیقی و حقوقی، تعریف شغل مسئول فنی ثبت، بازنگری در محدوده‌های بلوکه‌شده منابع‌طبیعی و محیط‌زیست که به‌دلیل عدم‌پیگیری مراجعان قبلی بلوکه شده‌اند و در نهایت تسریع در برگزاری مزایده‌های معدنی و تعیین‌تکلیف محدوده‌های بلاتکلیف مزایده‌ای، برای استفاده از ذخایر مربوطه و درآمدزایی برای دولت محترم. درجایی از متن هم به «مافیای معدن» اشاره شده است. صمت در گزارشی نظر دو تن از فعالان و کارشناسان حوزه معدن را در زمینه موارد فوق جویا شد.

۳

اعلامیهٔ پذیره‌نویسی سهام

شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر (سهامی عام) ثبت‌شده به شمارهٔ ۴۰۹ و شناسه ملی ۱۰۸۶۰۵۱۵۰۵۰

به‌اطلاع می‌رساند به‌استناد مصوبه مجمع عمومی فوق‌العاده ۱۴۰۰/۱۲/۰۲ و مجوز شماره ۰۰۴/۸۳۶۵۵۸-۲۳۱ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۸ سازمان بورس و اوراق بهادار مقرر گردید سرمایه شرکت از مبلغ ۱۰۰،۰۰۰ میلیارد ریال به مبلغ ۲۰۰،۰۰۰ میلیارد ریال، افزایش یابد. در مهلت تعیین‌شده جهت استفاده از حق‌تقدم خرید سهام، تعداد ۳۹،۹۵۵،۷۳۸،۴۵۴ سهم از سهام جدید توسط سهامداران شرکت پذیره‌نویسی گردیده است. با عنایت به انقضای مهلت استفاده از حق‌تقدم مذکور و به‌منظور تحقق افزایش سرمایه، تعداد ۴۴،۲۶۱،۵۴۶ سهم ۱ر۰۰۰ ریالی استفاده نشده سهامداران برای پذیره‌نویسی عمومی با عنایت به مجوز شماره ۱۴۰۱۳۰۴۱۹۵۸۸۰۰۰۹۳۹ مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۱۵ اداره ثبت شرکت‌ها به‌شرح زیر عرضه می‌گردد:

۱) موضوع فعالیت شرکت:

الف - موضوعات اصلی:

* اکتشاف، استخراج و بهره‌برداری از معادن سنگ‌آهن و تولید کنسانتره
* نصب، راه‌اندازی، تعمیر و نگهداری و بازرسی ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز شرکت
* خرید و تهیه انواع ماشین‌آلات و تجهیزات و تاسیسات و مصالح مورد نیاز برای انجام موضوع شرکت
* مبادرت به کلیه امور بازرگانی شامل خرید و فروش، صادرات و واردات و کلیه امور و عملیاتی که بطور مستقیم یا غیرمستقیم در جهت اجرای موضوع شرکت ضرورت داشته باشد.

ب - موضوعات فرعی:

* انجام خدمات مهندسی، مشاوره، آموزش، مدیریت و فراهم نمودن دانش فنی از داخل و یا خارج در سایر شرکت‌ها و طرح‌ها
* انعقاد قراردادهای پیمانکاری به منظور ارائه خدمات فنی و مهندسی
* انتشار و فروش اوراق قرضه و اوراق مشارکت وفق قوانین و مقررات مربوطه
* مشارکت و سرمایه‌گذاری در ایجاد و تاسیس شرکت‌های جدید در داخل و خارج از کشور و هر نوع خرید و فروش سهام و اوراق بهادار
* انجام هر نوع عملیات و معاملاتی که جهت حصول به مقاصد شرکت ضروری باشد.

۲) مرکز اصلی و نشانی شعب شرکت و کد پستی: مرکز اصلی سیرجان کیلومتر ۵۰ جاده شیراز کدپستی ۷۸۱۴۴۷۴۳۱۰ و دفتر مرکزی تهران خیابان فاطمی روبروی هتل لاله پلاک ۲۷۳ کد پستی ۱۴۱۴۶۱۸۵۵۱

۳) سرمایهٔ فعلی شرکت: ۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال،

۴) موضوع افزایش سرمایه: جبران مخارج مشارکت در افزایش سرمایه شرکت‌های سرمایه‌پذیر.

۵) محل افزایش سرمایه: افزایش سرمایه شرکت از محل و به تفکیک زیر انجام خواهد شد:

- ۴۰،۰۰۰ میلیارد ریال از محل مطالبات حال شده سهامداران و آورده نقدی
- ۶۰،۰۰۰ میلیارد ریال از محل سود انباشته

۶) مبلغ افزایش سرمایه: ۱۰۰،۰۰۰ میلیارد ریال،

۷) مبلغ سرمایه پس از افزایش: ۲۰۰،۰۰۰ میلیارد ریال،

۸) مدت شرکت: نامحدود

۹) نوع سهام: عادی با نام و شرکت فاقد سهام ممتاز است.

۱۰) ارزش اسمی هر سهم: ۱ر۰۰۰ ریال،

۱۱) مبلغ مشارکت شده توسط سهامداران شرکت: ۳۹،۹۵۵،۷۳۸،۴۵۴،۰۰۰ ریال،

۱۲) تعداد سهام قابل عرضه به عموم: ۴۴،۲۶۱،۵۴۶ سهم،

۱۳) مشخصات اعضای هیات‌مدیره و مدیرعامل شرکت:

اشخاص حقیقی یا حقوقی	شماره ثبت اشخاص حقوقی	شناسه ملی اشخاص حقوقی	نماینده	نام پدر	شماره شناسنامه	کد ملی	سمت بطور کامل
شرکت گروه مدیریت سرمایه‌گذاری امید	۱۸۳۶۵۰	۱۰۱۰۲۲۵۸۰۹۰	حمیدرضا فولادگر	محمد	۴۲۸۲۱	۱۲۸۰۸۵۳۸۰۸	رئیس هیات‌مدیره غیرموظف
شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات	۱۱۹۸۶۹	۱۰۱۰۱۶۳۴۱۵۷	ایمان عتیقی	احمدعلی	۱۶۳۹	۳۰۷۱۱۳۸۹۹۷	مدیرعامل و عضو هیات‌مدیره موظف
شرکت سرمایه‌گذاری سپه	۸۵۲۰۷	۱۰۱۰۱۲۹۶۷۴۰	محمدحسین ایران‌منش	ابراهیم	۲۵۳	۲۹۹۱۴۰۹۱۰۱	نائب رییس هیات‌مدیره موظف
شرکت فولاد مبارکه اصفهان	۷۸۴۱	۱۰۲۶۰۲۸۹۴۶۴	محمدرضا خواجوئی	نعمت‌اله	۶۱۵	۳۰۷۱۰۳۳۹۰۷	عضو هیات‌مدیره موظف
شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور	۱۲۹۲۶۶	۱۰۱۰۱۷۲۶۱۵۰	داریوش اسمعیلی	قنبر	۳۰	۵۴۸۹۷۸۳۲۳۰	عضو هیات‌مدیره غیرموظف

* شرکت فاقد عضو علی‌البدل هیات‌مدیره می‌باشد.

۱۴) شرایط حضور و حق رای صاحبان سهام در مجامع عمومی: در کلیه مجامع صاحبان سهام می‌توانند شخصا یا وکیل و قائم‌مقام قانونی اشخاص حقیقی یا نماینده یا نمایندگان شخص حقوقی صرف‌نظر از تعداد سهام خود به شرط ارائه مدارک وکالت یا نمایندگی حضور بهم رسانند هر سهامدار برای یک سهم فقط یک رای خواهد داشت.

۱۵) مقررات اساسنامه راجع به تقسیم سود، تشکیل اندوخته و تقسیم دارایی بعد از تصفیه: تقسیم سود طبق ماده ۹۰ اصلاحیه قانون تجارت بین صاحبان سهام فقط پس از تصویب مجمع عمومی جایز خواهد بود و در صورت وجود منافع، تقسیم ۱۰٪ از سود سالانه بین صاحبان سهام الزامیست طبق مواد ۱۴۰ و ۲۳۸ قانون تجارت هیات‌مدیره مکلف است هر سال یک‌بیستم از سود حاصل شرکت را به‌عنوان اندوخته قانونی، منظور نماید همین که اندوخته به یک دهم سرمایه رسید منظور کردن آن اختیاریست و در صورتی که سرمایه شرکت افزایش یابد کسر یک بیستم مذکور ادامه خواهد یافت تا وقتی که اندوخته به یک‌دهم سرمایه بالغ گردد به پیشنهاد هیات‌مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی ممکن است قسمتی از سود خالص برای تشکیل سایر اندوخته‌ها کنار گذاشته شود. تقسیم دارایی بعد از تصفیه طبق مفاد اساسنامه و با رعایت قوانین و مقررات مربوطه به عمل خواهد آمد.

۱۶) تعداد و امتیازات سهام ممتاز شرکت: شرکت فاقد سهام ممتاز میباشد.

۱۷) مبلغ و تعداد اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهم: شرکت فاقد اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهم می‌باشد.

۱۸) مبلغ بازپرداخت نشده اوراق مشارکت: شرکت فاقد هر گونه مبلغ بازپرداخت نشده اوراق مشارکت است.

۱۹) مبلغ دیون شرکت و همچنین مبلغ دیون اشخاص ثالث که توسط شرکت تضمین شده است: مطابق با صورت‌های مالی حسابرسی شده ۱۴۰۰/۰۶/۳۱ مجموع بدهی‌های جاری و غیرجاری شرکت به ترتیب برابر با ۲۳۴،۳۷۴،۶۹۸ میلیون ریال و ۱۵،۸۰۰،۲۷۵ میلیون ریال و جمع کل بدهی مبلغ ۲۵۰،۱۷۴،۹۷۳ میلیون ریال می‌باشد. همچنین بر اساس یاداشت ۴۴ همراه صورت‌های مالی حسابرسی شده مزبور بدهی احتمالی به همراه مبلغ تضمین‌های اعطایی در خصوص بدهی‌های اشخاص ثالث برابر با ۱۵۵،۹۵۰،۷۹۵ میلیون ریال می‌باشد.

۲۰) مدت پذیره‌نویسی: پذیره‌نویسی از اول وقت اداری روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۱۹ آغاز و تا پایان وقت اداری روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۰۲ به‌مدت ۱۵ روز ادامه خواهد داشت.

تذکر: چنانچه سقف سرمایه تعیین‌شده قبل از انقضای مهلت پذیره‌نویسی تکمیل و وجوه مربوطه تأمین گردد، عملیات پذیره‌نویسی متوقف خواهد شد.

۲۱) حداقل و حداکثر سهامی که هنگام پذیره‌نویسی باید تعهد شود: حداقل یک سهم و حداکثر ۴۴،۲۶۱،۵۴۶ سهم

۲۲) مشخصات متعهد پذیره‌نویسی و میزان تعهدات آن:

نام متعهد	شخصیت‌حقوقی	میزان تعهدات	موضوع فعالیت
شرکت گروه مدیریت سرمایه‌گذاری امید	سهامی عام	خرید کل حق تقدم‌های استفاده نشده حداکثر ظرف مدت ۵ روز پایانی عرضه عمومی	تاسیس، خرید، مشارکت در تامین منابع مالی و سرمایه‌گذاری در انواع شرکت‌ها
شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات	سهامی عام	خرید کل حق تقدم‌های استفاده نشده حداکثر ظرف مدت ۵ روز پایانی عرضه عمومی	سرمایه‌گذاری در سهام، سهم الشرکه واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌ها یا سایر اوراق بهادار دارای حق رای با هدف کسب انتفاع

۲۳) روزنامه کثیرالانتشار: روزنامه کثیرالانتشاری که اطلاعیه‌ها و آگهی‌های ناشر در آن منتشر می‌شود روزنامه دنیای اقتصاد و روزنامه اطلاعات می‌باشد. همچنین اعلامیه مذکور در روزنامه‌های صمت و ایران (براساس مفاد ماده ۱۷۷ لایحه اصلاحی قسمتی از قانون تجارت) نیز منتشر می‌گردد.

۲۴) چگونگی پذیره‌نویسی: با توجه به ثبت شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) نزد سازمان بورس اوراق بهادار، پذیره‌نویسی سهام این شرکت تماما از طریق شبکه کارگزاری انجام خواهد شد. متقاضیان پذیره‌نویسی می‌توانند در مهلت تعیین شده برای پذیره‌نویسی با مراجعه به شرکت‌های کارگزاری عضو بورس اوراق بهادار تهران نسبت به ارائه تقاضای سفارش خرید اقدام نمایند. ضمنا خریداران حق‌تقدم فوق، می‌بایست علاوه بر مبلغ پرداختی بابت حق‌تقدم، مبلغ اسمی هر سهم را نیز به کارگزار مربوطه بپردازند.

۲۵) مشخصات حساب بانکی ناشر: مبالغ دریافتی توسط کارگزار ناظر باید به حساب زیر واریز گردد:

حساب شماره ۳۱۳۰۰۰۵۶۳۳۷۱۲ به نام شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام)، نزد بانک سپه شعبه مرکزی سیرجان کد ۱۱۷

۲۶) کلیه اطلاعات و مدارک مربوط به شرکت شامل: اساسنامه، طرح اعلامیه پذیره‌نویسی و آخرین صورت‌های مالی به اداره ثبت شرکت‌های سیرجان تسلیم شده است. همچنین گزارش توجیهی هیات‌مدیره در خصوص افزایش سرمایه، گزارش بازرس قانونی و بیانیه ثبت سهام در دست انتشار در سایت اینترنتی شرکت به آدرس www.geg.ir و سامانه جامع اطلاع‌رسانی ناشران اوراق بهادار به آدرس www.Codal.ir در دسترس علاقه‌مندان می‌باشد.

۲۷) مشخصات سهامداران:

نام سهامدار	نوع‌شخصیت حقوقی	تعداد سهام	درصد مالکیت
شرکت گروه مدیریت سرمایه‌گذاری امید	سهامی عام	۳۸،۱۸۲،۸۷۳،۸۸۴	۳۸،۱۸
شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات	سهامی عام	۲۲،۵۱۹،۷۱۶،۵۸۰	۲۲،۵۱
شرکت فولاد مبارکه	سهامی عام	۱۰،۶۲۸،۱۳۶،۷۹۰	۱۰،۶۲
سایر	-	۲۸،۶۶۹،۲۷۲،۷۴۶	۲۸،۶۹
جمع		۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰	۱۰۰

۲۸) نحوه عمل در صورت عدم تکمیل پذیره‌نویسی سهام شرکت: شرکت گروه مدیریت سرمایه‌گذاری امید (سهامی عام) و شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات (سهامی عام) تعهد نموده‌اند تا ظرف ۵ روز پایانی مدت پذیره‌نویسی اقدام به خرید حق‌تقدم‌های استفاده نشده نمایند.

نکات مهم:

* مسئولیت صحت و قابلیت اتکای اطلاعات اعلامیه پذیره‌نویسی بر عهده ناشر است.
* ناشر، شرکت تأمین سرمایه، حسابرس، ارزش‌یابان و مشاوران حقوقی ناشر، مسئول جبران خسارت وارده به سرمایه‌گذارانی هستند که در اثر قصور، تقصیر، تخلف و یا به‌دلیل ارائه اطلاعات ناقص و خلاف واقع در عرضه اولیه که ناشی از فعل یا ترک فعل آن‌ها باشد، متضرر گردیده‌اند.
* ثبت اوراق بهادار نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، به‌منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات قانونی و مصوبات سازمان بورس و اوراق بهادار و شفافیت اطلاعاتی بوده و به‌منزله تأیید مزایا، تضمین سودآوری و یا توصیه و سفارشی در مورد شرکت‌ها یا طرح‌های مرتبط با اوراق بهادار توسط سازمان نمی‌باشد.
* پذیره‌نویسان می‌توانند در صورت مشاهده هر گونه تخلف از موارد یادشده در این اعلامیه مراتب را کتباً به سازمان بورس و اوراق بهادار به آدرس زیر ارسال نمایند.

تهران - ابتدای خیابان ملاصدرا - شماره ۱۳ سازمان بورس و اوراق بهادار - اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بهادار سرمایه‌ای

هیات‌مدیره شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر (سهامی عام)

سر مقاله

رقابت بی‌پایان بانک‌ها در جذب سپرده

میثم کریمی
کارشناس اقتصاد

اقتصاد ایـران هم‌اکنون با نقدینگی حـدود ۵ هزار هزار میلیارد تومان، تورمی بالای ۴۰ درصد را تجربه می‌کند، اما هنوز دولت برای کاهش نقدینگی و تورم اجازه افزایش نرخ سود سـپرده‌ها را صادر نکرده است؛ بنابراین رقابتی جدی بین بانک‌ها برای افزایش نرخ سـود بانکی در جریان است. در سـال‌های ۹۲-۹۰ اقتصاد ایران پس از تجربه یک شوک بـزرگ ارزی و نرخ تـورم ۳۴ درصدی، ناچار به افزایش نرخ سود بانکی شد؛ اقدامی انقباضی که انتظار می‌رفت با جذب منابع سـرگردان، باعث کاهش تـورم و تلاطمات بازار ارز و سکه شـود، اما در نهایت و به‌دلیل انتظارات بدبینانه مردم از آینده اقتصاد کشـور، منجر به کاهش سـریع تورم نشد و صرفا در عرصه عمل، عدم اثربخشـی سریع ابزار در اختیار سیاسـت‌گذار در تعیین نرخ سود بانکی را به تصویر کشید. در بررسی مهم‌ترین دلایل شـکل‌گیری رقابت بانک‌ها در افزایش نرخ سـود بانکـی در جذب منابـع در حال حاضر، می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

الف-افزایش تسهیلات تکلیفی

بـا مرور صورت‌هـای مالی بانک‌ها در ۱۰ سـال اخیر، با جهـش قابل توجـه میزان تسـهیلات تکلیفـی بانک‌ها از سـال ۹۲ به بعد مواجه می‌شـویم؛ اقدامی که قدرت شبکه بانکی در تسـهیلات‌دهی خرد و کلان به اشخاص حقیقی و بنگاه‌های کشـور را محدود کرد و به تبع آن، از سودآوری بانک‌ها و قدرت پرداخت سـود سـپرده‌گذاران کاست. این مسـئله همچنین بانک‌هـا را عموما با ریسـک‌هایی نظیر ریسک نقدینگی و ریسـک اعتباری (به‌دلیل تبدیل شدن این تسهیلات به مطالبات غیرجاری) مواجه می‌سازد.

ب-افزایش حجم مطالبات و معوقات بانکی

افزایـش حجم مطالبات غیرجـاری بانکی را می‌توان در کنار عوامل مختلف، ناشی از دو عامل کلیدی دانست؛ یکی اعطای تسـهیلات کلان به افراد ذی‌نفوذ بـا رتبه اعتباری پایین و دیگری، حاکم شدن رکود بر اقتصاد کشور و ناتوانی بنگاه‌ها در بازپرداخت تسـهیلات که در نهایت موجب قفل شدن منابع بانکی شد.

پ-انجماد دارایی‌های بانکی در املاک و مستغلات

در سـال‌هایی که بازار املاک و مستغلات از رونق بالایی برخوردار بود، بانک‌ها سـرمایه‌گذاری‌های هنگفتی در این بازار کردند، اما با کاهش قدرت خرید کالاهای بادوام توسط مـردم در اثر شـرایط رکودی و تسـری رکود بـه این بازار، معاملات و فروش این دارایی‌ها با مشـکل مواجه و در نهایت بخش اعظمی از دارایی‌های بانک‌ها نیز منجمد شـد. با این وجود، با گذر زمان و پس از روی کار آمدن دولت سـیزدهم و مدیریت انتظارات در اثر عبور از شـرایط سـخت رکودی، فرآیند سامان‌بخشی به بازار بین‌بانکی و کاهش نرخ سود در این بازار در دسـتور کار قرار گرفت. به این ترتیب، نرخ سود بانکی در دو مرحله کاهش یافت و نرخ سـود تسهیلات ۱۸ درصد و نرخ سود سپرده سرمایه‌گذاری یک‌ساله ۱۵ درصد تعیین شـد. با این حال، با گذشت زمان و انتظار کاهش نرخ تورم به کمتر از ۲۰ درصد براسـاس برنامه هفتم توسـعه، گمانه‌زنی‌ها مبنی بر الزام افزایش نرخ سـود بانکی بیشـتر و مطالبه گروهـی از اقتصاددانان و کارشناسـان بازارهای پول و سـرمایه از شـورای پول و اعتبار به این سمت هدایت شـده اسـت. هرچند کاهش تورم و ثبات آن در سـال‌های آتی ممکن اسـت منجر به قـوت گرفتن انتظار کاهش نرخ سـود بانکی شـود، اما در چند ماه اخیر با افزایش نرخ سود بازار بین‌بانکی، نرخ‌های سـود سـپرده و سـود تسهیلات نیـز افزایـش یافته اسـت. در حقیقت، بانک‌هـا برای رفع تنگنای مالی اقدام به افزایش نرخ سـود کرده‌اند تا با رقابت با یکدیگر، سـهم بـازار خود را در صنعـت بانکداری حفظ کنند. این در حالی اسـت که افزایش نرخ سـود، مشکلات عدیده‌ای به همراه دارد کـه برخی از مهم‌ترین آنها عبارت اسـت از افزایـش بهای تمام‌شـده پول، کاسـتن از حجم معامـلات بازار سـرمایه و احتمال افزایـش حجم معوقات بانکی. در پایان گفتنی اسـت باتوجه به اثرات کلان افزایش نرخ سـود بر عملکرد شـبکه بانکی، باید سعی کرد با سوق دادن بانک‌هـا بـه سـمت درآمدهای غیرمشـاع (کارمزد محوری)، از الزام پوشـش مشـکلات درآمـدی بانک‌ها در کوتاه‌مدت با افزایش نرخ سـود بانکی کاسـت. البته وقوع این مسـئله نیازمند فراهم بودن زیرسـاخت‌های مرتبط و آمادگی شرایط اقتصاد کلان کشور است.

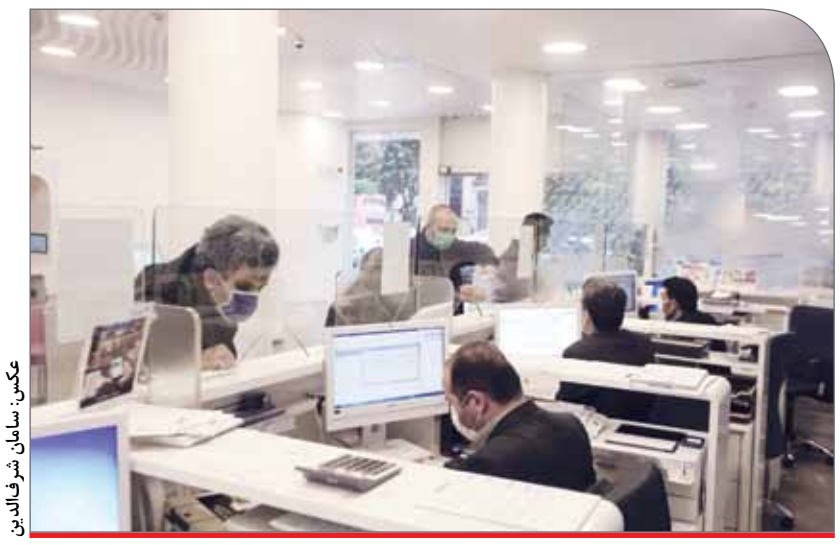
در غیاب نظارت بانک مرکزی اتفاق افتاد

ماراتن بانک‌ها برای جذب سپرده

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

بانک‌ها، به‌ویژه غیردولتی‌ها هر روز طرحی نو برای جذب سـپرده دارند؛ از پرداخت سودهای بالای ۲۰ درصد گرفته تا بسته‌های کوتاه‌مدت ارائه تسهیلات با شرایط ویژه. این خلاصه اقداماتی است که این روزها در برخی بانک‌ها، دور از چشم بانک مرکزی انجام می‌شود.

ماجرا از این قرار اسـت که برخی بانک‌ها با مشـتریان خود که عمدتا سـپرده‌های بالای ۵۰۰ میلیـون تومـان دارند تماس می‌گیرند و از آنها می‌خواهند سـپرده‌های خود را در صندوق‌های سـرمایه‌گذاری بانک‌هـا تمدیـد کننـد. براسـاس قوانین موجود افـرادی کـه در صندوق‌های سرمایه‌گذاری بانک‌ها سپرده‌گذاری کنند تا پایان قرارداد خود سودهایی در قالب سرمایه‌گذاری در صندوق دریافت می‌کنند. اکنون نرخ سود سپرده صندوق‌های سپرده‌گذاری بالای ۲۰ درصد اسـت که همین روزنه باعث شـده بانک‌ها بدون اینکه نگران آسـیب دیدن تولید باشند، رقابت خود را برای جذب سـپرده افزایش دهند. این اقدامات در حالی انجام می‌شـود که بسـیاری از اقتصاددانـان عمده‌تریـن راهکار کنترل نقدینگی و تورم را افزایش نرخ سـود بانکی می‌دانند و اغلب بانک‌های جهان نیز برای مبارزه با تورم نرخ سـود سـپرده‌های بانکی را افزایش داده‌اند. صمت در این گزارش نظر کارشناسان درباره افزایش خودسرانه نرخ سود و تاثیر رقابت بانک‌ها برای جذب سپرده بر تولید را جویا شده است.

عکس: سامان شرفالدین

بانک‌ها ناچار به افزایش سود سپرده هستند

حیدر مستخدمین حسینی، کارشناس مسائل بانکی درباره تبعات افزایش رقابت بیـن بانک‌ها برای جذب سـپرده بـه صمت گفـت: در وضعیت فعلـی که افراد به‌دلیـل پایین بودن نرخ سـود بانکی نسـبت به تورم، انگیـزه‌ای برای سـپرده‌گذاری در بانـک ندارند، راهی بـرای بانک‌ها نمی‌ماند؛ جز اینکه برای جذب سـرمایه به بازارهای موازی روی بیاورند که این اقدام با عملیات بانکداری ارتباطی ندارد.

حسـینی بـا بیان اینکـه نظام بانکـی در ایران باید فعالیت فوق‌العاده‌ای داشـته باشـد، اظهار کرد: بانک‌ها برای پرداخت سود ۲۰ درصدی به سپرده‌گذاران باید از محل سـپرده‌ها حداقل ۲۳ درصد سود ببرند تا بتوانند ۲۰درصد آن را در قالب سـود به سـپرده‌گذار پرداخت کنند؛ بنابراین در شـرایط فعلـی مجبورند برای تامین این سود در حوزه‌هایی فعالیت کنند که اصولا کار بانک نیسـت. وی در ادامه توضیح داد: برخی از بانک‌ها سود بیشـتری نسـبت به سود تعیین‌شـده در بسته شورای پـول و اعتبار برای سـپرده‌گذاران در نظر گرفته‌اند، اما اگر ترازنامه‌های آنها بررسـی شـود مشـخص می‌شود کانال‌های سـودآوری آنها بازارهای مسـکن، طلا و ارز بوده است؛ به‌طور مثال برخی از بانک‌ها ارز دولتی گرفته و فروخته‌اند که سـود آنها ارقام بزرگی شـده است. در صورتـی که این اقدام کـه ارز را از منبع دولتی بگیرند و در بازار بفروشـند و سـود را به سهامداران بدهند یک کار بانکی نیست.

▣ لزوم اصلاح نرخ سود

این بانکدار معتقد است اگر نرخ سـود بانکی از سوی شـورای پول و اعتبار اصلاح نشـود، سـود سپرده‌های بلندمـدت بانک‌ها قابل‌قبول نیسـت و بانک‌ها ناچارند راهـی برای گریز از آن بیابند. مسـتخدمین حسـینی ادامه داد: رقابت بانک‌ها بر سر جذب سپرده و نیز انجام کارهای غیربانکی توسط بانک، تبعاتی مانند گمراه شدن تصمیم‌گیـران اقتصادی و بانکی دارد. وی درباره دیگر تبعات شـرایط جدید سـپرده‌گذاری در بانک‌ها اظهار کـرد: در وضعیت به‌وجود آمده بانک‌ها ناچار به طراحی دوره‌های سپرده شش‌ماهه شده‌اند؛ دوره‌ای که پیش از این اصلا معنا نداشـت. این کارشناس امور بانکی افزود: سیسـتم بانکی ناچار است برای تطبیق با شرایط بازار، از ابزارهایی برای جذب مشـتریان سـپرده‌گذار بیشتر اسـتفاده کنـد؛ بنابراین ترکیب سـپرده‌ها تغییر کرده اسـت. امروز شرایط سپرده‌های پنج‌ساله با سپرده‌های پنج‌سـاله‌ای که ۲۰ سال پیش در سیستم بانکی وجود داشت، از لحاظ ماهوی بسیار متفاوت است.

مستخدمین حسـینی ضمن بیان این مطلب افزود: ۲۰ سـال پیش، سپرده‌های پنج‌ساله واقعا پنج‌ساله بود و شکسـت این قرارداد جریمه داشـت و مشتری واقعا بـا این قصد که ۵ سـال پولش را نـزد بانک‌ها بگذارد، اقـدام به این سـپرده‌گذاری می‌کرد، اما در حال حاضر این‌طور نیسـت. سپرده به‌طور اسـمی پنج‌ساله است اما دوره ماندگاری آن حتی کمتر از یک سـال اسـت و بانک‌ها نمی‌توانند به سـپرده نگاه پایدار و میان‌مدت داشته باشند. این کارشناس مسائل بانکی در پاسخ به این پرسش که بـرای برون‌رفت از چنین شـرایطی چه باید کرد، گفت: اصلاح نرخ سود سپرده‌ها باید اولویت نخسـت دولت باشـد. به‌اعتقاد وی اگر نرخ سـود بانکی اصلاح نشود، بانک‌ها ترجیح می‌دهند دوره زمانی پرداخت سود به سپرده‌ها را بشکنند.

▣ واقعی‌سازی دوره‌های سپرده

مسـتخدمین حسـینی تصریـح کـرد: واقعیتی که اکنون وجود دارد این اسـت که بسـیاری از سپرده‌های پنج‌سـاله با سود پنج‌سـاله فقط اسمی است و در واقع سـپرده‌گذاری در بازه یک‌ساله انجام شده است. برخی بانک‌ها به سپرده‌هایی بالاتر از یک سطح معین بالاترین نرخ سـود را بـا کمتریـن دوره زمانی سـپرده‌گذاری پرداخت می‌کنند. وی با اشـاره به اینکه پایین‌تر بودن نرخ سود سپرده از نرخ تورم، تبعاتی در سطح کلان دارد و می‌تواند بر روند نقدینگی اثر بگذارد، اظهار کرد: بانک مرکزی از سـپرده‌های پنج‌ساله ۶ درصد سپرده قانونی می‌گیـرد؛ یعنی به‌جای ۱۶ درصد، ۱۰ درصد سـپرده قانونـی دریافـت می‌کند و عملا ۶ درصـد منابع بانک آزاد می‌شـود که می‌تواند در برنامه‌های سیاسـت‌گذار اختلال ایجاد کند.

▣ لزوم اعتمادسازی از سوی بانک‌ها

این کارشـناس امور بانکی ادامـه داد: در کنار موارد یادشـده هر چه تعداد سـپرده‌های بلندمدت نزد بانک بیشـتر باشـد، نشـان از اعتماد جامعه به بانک‌ها دارد. وقتـی ما آمار غلط بدهیم و سـپرده‌های کوتاه‌مدت را به‌جای بلندمدت معرفی کنیم، کارشناسـان از اهداف و تحلیل‌های اقتصادی منحرف می‌شوند.

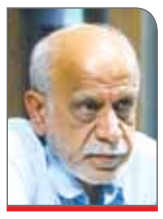
مسـتخدمین حسـینی معتقد اسـت تمـام علائم اقتصادی و پارامترها نشـان می‌دهد نرخ سود سپرده‌ها بایـد افزایش یابد؛ در غیر این صـورت در آینده دوباره این نیاز به‌گونه‌ای دیگر در نظام سـپرده‌گیری بانک‌ها بروز خواهد یافت؛ نیازی که همواره با برخی پیامدهای اقتصادی همراه است.

▣ تجربه سایر کشورهای جهان

وی افزود: تجربه سیاست‌گذاری در ۱۵۰ کشور موفق در کنترل تورم نشـان می‌دهد افزایش نقدینگی باعث افزایش تورم می‌شـود و این افزایـش با بخش حقیقی اقتصـاد (یعنـی افزایـش تولیـد و ثـروت) همخوانی ندارد. این کارشـناس امور بانکی عنوان کرد: این روزها شـاهد رقابت ناسـالم بانک‌ها برای بالا بودن نرخ سود سـپرده‌ها هسـتیم که به‌دلیل افزایش تورم ایجاد شده اسـت؛ بنابراین افزایش نرخ سـود معلول افزایش تورم اسـت و البتـه یک ابزار کنترل تـورم در کوتاه‌مدت نیز به‌شـمار مـی‌رود، امـا کنترل تورم با نرخ سـود بالا در بلندمدت غیرممکن اسـت که افسارگسـیختی تورم با این نوع سیاست در سال‌های اخیر، گواه این نکته است.

> اگر نرخ سود بانکی اصلاح نشود، سود سپرده‌های بلندمدت بانک‌ها قابل‌قبول نیست و بانک‌ها ناچارند راهی برای گریز از آن بیابند

تبعات افزایش رقابت بانک‌ها برای جذب سپرده

ابراهیـم حاتمی‌یـزد، اقتصـاددان و رئیس سـابق بانک صـادرات ایـران درباره تبعات افزایش رقابـت بانک‌ها برای جذب سـپرده به صمت گفت: نرخ سـود سپرده بانکی در کوتاه‌مدت ابزار سیاستی بسیار مهم در اختیار دولت است.

وی ادامه داد: نرخ بهره‌ای که در دست سیاست‌گذار است، نرخ بهره بازار بین‌بانکی و اوراق دولتی است تا از این طریق بتواند بر نرخ سود سپرده و سود تسهیلات هم تاثیر بگذارد. رئیس سابق بانک صادرات ایران اضافه کرد: در ابتدای سال ۱۴۰۱ نرخ بهره بین‌بانکی نوسـان شـدیدی داشت اما نرخ سود سپرده و تسهیلات تغییری نکرد، زیرا نرخ سود سپرده و تسـهیلات به‌صورت دسـتوری همچنان ازسـوی شورای پول و اعتبار به بانک‌ها دیکته می‌شـود. به‌گفته حاتمی‌یزد، مسـئله‌ای که برای بازارهای مالی مانند بازار سـهام اهمیت دارد، قابلیـت پیش‌بینی‌پذیـر بـودن سیاسـت‌های بانک مرکـزی در زمینـه نرخ بهره بین‌بانکی و نرخ بهره سـپرده و تسـهیلات است. وی با بیان اینکه نوسانات غیرطبیعی در شاخص‌های بازار بین‌بانکی قابلیت پیش‌بینی‌پذیری بازار را پایین می‌آورد، اظهار کرد: موضوعی که سیاسـت‌گذار باید برای سـال آینـده لحاظ کند، یک رونـد قابل پیش‌بینی از نرخ سود است.

▣ نرخ سود و تورم در نقطه تعادل

این کارشـناس مسـائل بانکی افزود: اکنون که نرخ تورم کشـور ۴۰ درصد و بالاتر است، افزایش ۳ تا ۴ درصدی نرخ بهره باعث کاهش تورم می‌شود و این دو نرخ یعنی نرخ تورم و نرخ سود در سطوحی بسیار پایین‌تر از ۴۰ درصد به تعادل و همگرایی می‌رسـند؛ به این معنا که تورم شروع به کاهش و نـرخ بهره شـروع به افزایش می‌کنـد تا در یک نرخ تلاقی می‌کنند و به تعادل می‌رسند. در ادامه در صورت تداوم روند کاهشی نرخ تورم، نرخ سود هم کاهش پیدا می‌کند.

این اقتصاددان علت سبقت‌گیری بانک‌ها از هم در جذب سـپرده را افزایش نسـبت تسهیلات به سـپرده در بانک‌ها دانسـت و گفـت: یکی از مولفه‌های مهـم در ارزیابی قدرت تسـهیلات‌دهی بانک‌هـا، سیاسـت‌های اعتبـاری بانک‌ها برمبنای وضعیت دارایی آنها است.

وی تصریح کرد: بررسـی آمارها نشان می‌دهد از سال ۹۲ تاکنون همواره نسـبت تسـهیلات به سـپرده (پس از کسر سـپرده قانونی) روند نزولی داشـته، به‌طـوری که از ۹۹.۷ درصد در سال ۹۱ به ۷۸.۵ درصد در آذر سال ۹۸ رسیده و در سال ۱۴۰۰ حدود ۷۰ درصد شده است.

▣ انحراف بانک‌ها از وظیفه اصلی

ایـن بانکـدار با تاکید بـر اینکه به‌طور متوسـط بانک‌ها می‌توانند حداقل ۹۰ درصد منابع خود را در قالب تسهیلات پرداخت کنند، گفت: روند نزولی نسبت پرداخت تسهیلات به جذب سپرده نشان می‌دهد قدرت تسهیلات‌دهی بانک‌ها در سال‌های اخیر کاهش یافته و بانک‌ها کار اصلی خود را که همان اعطای تسهیلات است، انجام نمی‌دهند.

حاتمی‌یزد در تشریح دلایل انحراف بانک‌ها از سیاست‌های شـورای پول و اعتبار، نخسـتین احتمال را افزایش معوقات بانکـی دانسـت و گفـت: بانک‌ها باید پس از معوق شـدن تسـهیلات پرداختی، ذخیره‌گیری کنند و این کار را معمولا بـا اسـتفاده از درآمدهـا انجـام می‌دهنـد کـه مهم‌تریـن منبع درآمد بانک سپرده‌گیری است.

به‌گفتـه وی، احتمـال بعدی برای بـروز پدیده انحراف بانک‌ها از سیاسـت‌های شـورای پول و اعتبار، این اسـت که پول خلق‌شـده بانک‌ها (سـپرده‌گیری و تسـهیلات‌دهی از این محل) صرف پرداخت تسـهیلات نشـده و به پرداخت سود سپرده‌ها اختصاص یافته است.

دلیـل احتمالـی دیگری کـه حاتمی‌یزد بـرای انحراف بانک‌ها از سیاسـت‌های شـورای پول و اعتبار به آن اشـاره کرد تبدیل شـدن بخشـی از این سـپرده‌ها به دارایی‌های ثابت یا سرمایه‌گذاری بانک است؛ به این معنا که خلق پول توسـط بانک برای کسـب دارایی ثابت یا سرمایه‌گذاری در شرکت‌های زیرمجموعه انجام شده است.

ایـن اقتصاددان با بیان اینکه نسـبت مناسـب پرداخت تسـهیلات به جذب سـپرده حدود ۹۰ درصد است، افزود: راهکارهـای حل این چالش همان مواردی اسـت که بارها در قالب برنامه اصلاح نظام بانکی مطرح شـده اسـت. باید دارایی‌های موهوم بانک‌ها شناسایی و از ترازنامه خارج شود و بانک‌های ناتراز تعیین‌تکلیف شوند تا بانک‌های دیگر بتوانند به‌خوبی تامین مالی کنند، چون هم‌اکنون نظام بانکی عملا نمی‌تواند برای بخش واقعی اقتصاد تامین مالی جدید انجام دهد.

سخن پایانی

یکـی از جنبه‌هـای مهم و غیرقابل چشم‌پوشـی فعالیت بانک‌ها، دریافت وجوه با قصد سرمایه‌گذاری مشتریان است؛ به این صورت که در مواردی که افراد بنا به شرایط مختلف خود اعم از کوچک بودن مبالغ، تخصص نداشـتن در سرمایه‌گذاری دارنده سرمایه و نیز نبود زمان کافی در اسـتفاده از وجوه راکد، وجوه خود را در بانک سپرده می‌کنند، بانک با تجمیع این وجوه آنها را در فعالیتی سودده سرمایه‌گذاری کند و در پایان دوره بنا به قرارداد و شرایط حقوقی منعقده بین دو طرف، سـهم مشـتریان را بپردازد. نرخ سود سـپرده در بیشـتر کشـورهای جهان آزادانه تعیین می‌شـود، اما در ایران این رقم توسـط شورای پول و اعتبار تعیین می‌شود. به‌اعتقاد کارشناسان دستوری بودن نرخ سود سپرده بانکی باعث شده اغلب بانک‌ها برای تامین منبع تسـهیلات تکلیفی یا پرداخت سود به سـپرده‌گذاران به عناوین مختلف از اجرای بسـته نظارتـی شـورای پول و اعتبار سـر بـاز بزنند. البته وجود فضای رقابت در جذب سـپرده به خودی خود و در اقتصادی سـالم بدون اشـکال است، اما آنچه در واقعیت شبکه بانکی و اقتصاد کشور ما اتفاق می‌افتد نشان‌دهنده وجود نابسامانی‌های عمده در این زمینه است که آثار منفی آن بر سایر شاخص‌های اقتصادی نظیر بازار سرمایه نیز نمایان است.

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده
صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن (سهامی خاص) به شماره ثبت ۲۵۱۶۳۲ و شناسه ملی ۱۰۱۰۲۹۲۱۰۱۹

بدینوسیله از کلیه سهامداران صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن (سهامی خاص) جهت حضور در جلسه مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده در روز دوشنبه مورخه ۱۴۰۱/۰۶/۲۸ راس ساعت ۱۰ صبح در محل تهران- خ کارگر شمالی - بالاتر از خ جلال آل احمد - پردیس دانشکده‌های فنی دانشگاه تهران - دانشکده مهندسی مکانیک طبقه هفتم دعوت بعمل می‌آید.

دستور جلسه:
۱- انتخاب اعضاء هیات‌مدیره
۲- بررسی و تصویب آئین‌نامه‌های صندوق
۳ - بررسی و تصویب صورت‌های مالی سال ۱۳۹۹
۴- بررسی و تصویب صورت‌های مالی سال ۱۴۰۰
۵- انتخاب بازرس قانونی سال ۱۴۰۱
۶- انتخاب روزنامه کثیرالانتشار
۷- سایر موارد در صلاحیت مجمع عمومی

هیات‌مدیره صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن (سهامی خاص)

کارشناسان از شرایط جدید ثبت محدوده معدنی می‌گویند

یک سامانه و هزار سودا

چندی است که کارزاری برای اعتراض به تغییرات قوانین حوزه معدن و محدوده‌های معدنی در فضای مجازی دست به‌دست می‌شود. ادعا شده که این کارزار از سوی جمعی از تحصیلکردگان رشته مهندسی معدن، زمین‌شناسی و فعالان حوزه معدن به‌راه افتاده و هدف آن اعتراض به تغییرات قوانین و دستورالعمل‌های ثبت محدوده‌های معدنی است و درخواست‌های مطرح‌شده در این کارزار به‌طور خلاصه به شرح زیر است:

کاهش حداکثر مساحت ثبت محدوده توسط اشخاص حقیقی و حقوقی، تعریف شغل مسئول فنی ثبت، بازنگری در محدوده‌های بلوکه‌شده منابع‌طبیعی و محیط‌زیست که به‌دلیل عدم‌پیگیری مراجعان قبلی، بلوکه شده‌اند و در نهایت تسریع در برگزاری مزایدات معدنی و تعیین‌تکلیف محدوده‌های بلاتکلیف مزایده‌ای، برای استفاده از ذخایر مربوطه و درآمدزایی برای دولت محترم. درجایی از متن هم به «مافیای معدن» اشاره شده است.

در گزارش امروز صمت نظر ۲ تن از فعالان و کارشناسان حوزه معدن را در زمینه موارد فوق جویا شدیم.

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

دولت باید فکری به حال محدوده‌های بلوکه‌شده کند. در حال حاضر ۳۰درصد مساحت کل کشور، در اختیار بخش‌های گوناگون قرار دارد و اگر به نقشه در سامانه کاداستر نگاه کنید، بیشتر مناطق بنفش رنگ است

سوالاتی درباره تغییرات

سهراب حسینی ـ نایب‌رئیس هیات‌مدیره حفاران غیرنفتی: با ابلاغ بخشنامه جدید، قوانین تعیین امتیاز صلاحیت فنی و مالی برای اشخاص حقیقی و حقوقی و شرایط مربوط به مزایده‌ها و امتیازات لازم برای ثبت گروه‌های معدنی تغییر خواهد کرد. قبل از ابلاغ رسمی این قانون، افراد مختلف توانایی ثبت محدوده‌های معدنی را داشتند، اما در دستورالعمل جدید، تعداد افراد واجد شرایط برای ثبت محدوده کاهش پیدا می‌کند.

از جمله نکات قابل‌توجه در دستورالعمل جدید این است که برای رسیدن به امتیاز ۲۵، برای ثبت محدوده فلزی، معدل مالی ۳ماهه حساب و باید حداقل ۲میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان باشد. بدیهی است، تعیین این عدد میزان استقبال از ثبت محدوده‌ها را کم خواهد کرد.این عامل، به‌ویژه در کوتاه‌مدت، منجر به ایجاد رکودی شدید در حوزه اکتشاف و سپس استخراج و سایر حوزه‌های کاری معدن خواهد شد.نکته قابل‌توجه دیگر این است که با کم شدن افراد واجد شرایط، ثبت معدن، انحصاری خواهد شد که این عامل هم بسیار نگران‌کننده خواهد بود.سوالی که در اینجا مطرح می‌شود، این است که چرا یک فرد حقیقی برای ثبت یک محدوده معدنی باید ۳ ماه نقدینگی راکد در حساب خود داشته باشد؟ آیا این تصمیم دولت سیاستی برای جمع‌آوری نقدینگی نیست؟ آیا ملاک برخورداری افراد از توانایی مالی تنها در پول نقد خلاصه می‌شود؟ آیا فردی که پول نقد خود را به ملک، تجهیزات یا ماشین‌آلات تبدیل کرده است، دارای توان مالی نیست؟ و آیا فقط جمع‌آوری نقدینگی در حساب بانکی کار پسندیده‌ای است که دولت آن را به این ترتیب تشویق می‌کند؟

میزان افزایش مبلغ به ۲۰برابر رسیده است و به‌ازای هر ۱۰۰میلیون تومان، یک امتیاز به فرد تعلق خواهد گرفت. آیا این جهش، عامل رشد نقدینگی نمی‌شود؟ نرخ تورم با چه شاخصی ۲۰برابری شده است؟ آیا این تغییر باعث نمی‌شود که افراد دارای توانایی مالی درصدد برآیند که سرمایه خود را نقد کنند و به بانک بسپارند تا صلاحیت مالی را احراز کنند؟ آیا قرار است افراد حقیقی را از عرصه حذف کنند؟

■ علم بهتر است یا ثروت؟

متاسفانه در شرایط جدید باز هم تحصیلات و تخصص مرتبط افراد به ارزش واقعی خود دست نیافته است.

علاوه بر این چند سالی است که آزمون نظام مهندسی برگزار هم نشده و به این جهت نقدهایی در سیستم و ماهیت نظام مهندسی ایجاد کرده است. گفته می‌شود چرا وقتی کسی تحصیلات مرتبط دارد و عضو نظام مهندسی است به‌جای شرکت در دوره‌های تخصصی و افزایش دانش خود و اخذ پروانه یا جواز، باید در آزمون نظام مهندسی شرکت کند؟ یعنی اعتبار مدرک تحصیلی وزارت علوم از پروانه اشتغال پایین‌تر است؟ آیا اخذ پروانه اشتغال منوط به برگزاری یک آزمون است؟ داشتن مهارت و دانش خوب است، اما چرا اثبات این موضوع منوط به برگزاری آزمون و سال‌ها تحصیل در دانشگاه به حاشیه رانده شده است؟ علاوه بر این، آزمون فوق چند سالی است که برگزار نشده و حتی در نوع سوالات و نحوه برگزاری آن ابهام وجود دارد.در سیاست‌های دولت جدید در حوزه معدن، بحث تحول و اعمال تغییرات، بسیار مورد توجه قرار گرفته که ای کاش این تغییرات با مشورت افراد توانمند و ذی‌نفع در حوزه معدن انجام می‌شد.معدنکاری کاری به‌غایت سخت و دشوار است و هر روز افرادی که خواستار تحصیل در رشته‌های معدن و زمین‌شناسی هستند، کم و کمتر می‌شوند، متاسفانه در حال حاضر رشته معدن در بسیاری از دانشگاه تعطیل شده یا در شرف حذف شدن است.

■ نان چه کسی در روغن است؟

با اعمال تغییرات جدید، ممکن است بسیاری از افرادی که فارغ‌التحصیل رشته معدن و در تلاش هستند، محدوده‌ای ثبت کنند و به‌دنبال کارهای اکتشافی بروند، امکان فعالیت را از دست بدهند، زیرا باید مبلغی سنگینی را به مدت ۳ ماه در حساب خود آن هم به‌صورت راکد نگه دارند.

با این شرایط پای نزول و ربا به‌میان کشیده می‌شود و بازار قرض دادن یا گرفتن پول، راکد نگه داشتن وجوه در بانک و در نهایت فروش صلاحیت فنی داغ می‌شود و نان رانتخواران در روغن می‌افتد.

آیا در این شرایط نباید ارزش مدرک تحصیلی بیشتر باشد؟ یا حداقل هم‌ارزش با توان مالی در نظر گرفته شود؟ آیا قرار است افراد حقیقی از حوزه معادن حذف شوند؟

■ مافیای معدن کیست؟

مافیای معدن اصطلاح درستی نیست. حوزه معدن بخشی کوچک است. برخی فعالان این حوزه، در دولت یا ارگان‌های وابسته مشغول به کار بوده و هستند، برخی دیگر سرمایه‌گذار و در نهایت دانش‌آموختگان رشته معدن هستند که نه ارتباطی با دولتی‌ها دارند و نه از حمایت آنها بهره‌مند می‌شوند و بخش خصوصی نام گرفته‌اند. بخش دیگری هم وجود دارد که از همین مردم عادی تشکیل شده است. افرادی که هیچ دیدگاه علمی یا فنی در حوزه معدن ندارند و باتوجه به شرایطی خاص، به‌عنوان مثال زندگی در مجاورت محدوده معدنی، وارد این حوزه می‌شوند.براساس طبقه‌بندی فوق می‌توان گفت دولتی‌ها اطلاعات بیشتری نسبت به سایرین و دسترسی جامعی به مطالعات همه بخش‌ها دارند، این وضعیت برای دیگر فعالان چندان خوشایند نیست، اما این امتیاز به‌معنی مافیایی شدن فعالیت در حوزه معدن نیست.فعالیت مافیایی یعنی تحصیل منافع نامشروع از طریق حوزه معدن که استفاده از این اصطلاح چند سالی است باب شده، اما باید گفت حداقل در ایران مصداق واقعی ندارد.

■ کاهش یا افزایش مساحت؟

درباره موضوع کاهش یا افزایش مساحت ۲۵۰کیلومترمربعی محدوده فلزات و زغال‌سنگ (گروه ۶) باید گفت ماده معدنی به‌صورت طبیعی در گستره‌ای به‌وجود می‌آید که آثار، رگه‌ها و نوع تشکیل آن در نواحی مختلف به‌چشم می‌خورد، اما توده اصلی ماده معدنی، می‌تواند به‌صورت لنزی یا رگه‌ای و در منطقه وسیعی پراکنده باشد.

ارگان‌های دولتی، به‌ویژه منابع طبیعی بخشی از مساحت معدن را بلوکه یا رد می‌کنند و اجازه کار در آن را نمی‌دهند،پس بهتر است این مساحت به ۱۰۰۰ کیلومترمربع برسد. اگر سازمان زمین‌شناسی اقدامات اکتشافی و پی‌جویی‌های مقدماتی اولیه را انجام می‌داد و به این ترتیب محدوده‌ها با آگاهی کامل ثبت می‌شد، کوچک بودن محدوده، مشکل خاصی ایجاد نمی‌کرد.

این دقیق همان کاری است که در تمام دنیا انجام می‌گیرد، یعنی اکتشافات اولیه از سوی سازمان زمین‌شناسی انجام می‌شود و سپس افراد می‌توانند با داشتن اطلاعات کامل در مزایده، محدوده موردنظر را خریداری و اکتشافات نهایی را انجام دهند. در بسیاری موارد، اکتشافات در کشور ما، به‌صورت دقیق انجام نمی‌شود و تنها با مشاهده کانی‌زایی اندکی در یک نقطه حتی در برخی موارد از سوی فردی غیرمتخصص انجام و محدوده ثبت می‌شود و اطلاعاتی نظیر ژئوفیزیک هوایی که تهیه آن برعهده سازمان زمین‌شناسی یا انرژی اتمی است و در دسترس متخصصان یا مردم قرار ندارد.

اکتشافات در گام اول دقیق نیست و در نتیجه، کاهش مساحت انتخابی به زیر ۲۵۰کیلومترمربع، منطقی به‌نظر نمی‌رسد.

پیشنهاداتی برای سامان دادن به سامانه

مجیر مجیری ـ کارشناس معدن و فعال حوزه اکتشاف: پیشنهاد من برای بهبود سامانه کاداستر ثبت معادن، عبارت است از کاهش محدوده فلزات و زغال‌سنگ (گروه ۶) از ۲۵۰ کیلومترمربع به ۴۰ یا حتی ۳۰ کیلومتر مربع تا شانس ثبت محدوده بیشتر شود و افراد بیشتری بتوانند در این حوزه فعالیت کنند.

پیشنهاد دیگر این است که اطلاعات دارندگان گواهی کشف و پروانه بهره‌برداری در سامانه کاداستر نمایش داده شود. پیش‌تر اطلاعات به‌صورت کامل بود،اما در حال حاضر فقط اطلاعات پروانه بهره‌برداری نمایش داده می‌شود، علاوه بر این نمایش اطلاعات ماده معدنی بسیار مفید و راهگشا خواهد بود.

مورد بعدی درباره حریم بین محدوده‌ها است، هم‌اکنون این حریم گاهی ۱۵۰کیلومترمربع در نظر گرفته می‌شود و گاهی کمتر یا بیشتر؛ اما به‌نظر می‌رسد که بهتر است عدد ثابتی برای آن در نظر گرفت که در کل محدوده‌ها اعمال شود.

■ استعلام پشت استعلام

پیش از این، باید برای دریافت مجوز از سازمان منابع طبیعی و محیط‌زیست استعلام گرفته می‌شد، اما در حال حاضر، میراث‌فرهنگی جایگزین محیط‌زیست شده است. نمی‌دانم که علت این جایگزینی چیست، اما این نکته را به‌خوبی می‌دانم که به بروکراسی اداری دامن می‌زند و زمان و انرژی زیادی از متقاضیان را هدر می‌دهد و حتی گاهی متقاضی ناچار می‌شود یکی، ۲ ماه برای بازدید کارشناسان سازمان میراث فرهنگی از منطقه منتظر بماند، بنابراین پیشنهاد می‌شود مرحله استعلام از سازمان میراث فرهنگی حذف و به‌جای آن، وزارت صمت یا سازمان‌های صمت هر استان از متقاضیان تعهد بگیرند که اگر در هنگام عملیات عمرانی یا معدنی با شواهد تاریخی و فرهنگی برخورد کردند، عملیات خود را متوقف و موضوع را به سازمان مربوطه اطلاع دهند،یا حداقل این مرحله در استان‌هایی مثل فارس یا خوزستان که آثار تاریخی زیادی دارند، وجود داشته باشد، اما همان‌طور که گفته شد، اگر کار به‌صورت اخذ تعهد پیش برود، بسیار بهتر است.

■ افزایش امتیاز تجربه و تحصیلات

متاسفانه از حدود ۱۰سال قبل، مشکلاتی مربوط به ارزیابی صلاحیت فنی و مالی افراد حقیقی و حقوقی وجود داشته و همواره محل‌اختلاف بوده است.

اثبات صلاحیت فنی و مالی، یعنی اینکه یک نفر باید هم از نظر فنی توانایی لازم را داشته باشد و هم از توان مالی کافی برخوردار باشد تا بتواند یک معدن را در اختیار بگیرد و برای اکتشاف آن هزینه کند.

متاسفانه در جداولی که در حال حاضر تعریف شده، امتیاز توان فنی افراد بسیار پایین در نظر گرفته شده و توان مالی وزن بیشتری دارد، به‌عبارت دیگر، امتیاز کسی که مدرک در زمینه زمین‌شناسی و معدن مدرک دانشگاهی دارد، آنقدر کم است که حتی نمی‌تواند با استفاده از آن برای ثبت محدوده یک ماده معدنی فلزی تقاضا کند.

امتیازات پایین به تجربه و تخصص افراد، یعنی بی عدالتی در حق کسانی که پروانه به نام آنها بوده و هست یا تحصیلات دانشگاهی در رشته معدن یا زمین‌شناسی دارند و حتما باید مورد تجدید نظر قرار بگیرد و اصلاح شود.

درباره امتیاز مالی هم باید گفت که براساس معدل ۳ماهه هر شخص حقیقی، توان و صلاحیت مالی وی سنجیده می‌شود، به‌عبارت دیگر، هر ۵ میلیون تومان که به مدت ۳ ماه در حساب فردی بلوکه شود، یک امتیاز دارد. در گذشته این امتیاز باتوجه به گردش حساب فرد در نظر گرفته می‌شد، اما به‌اعتقاد من، شرایط فعلی که میانگین حساب ۳ماهه را مدنظر قرار می‌دهد، بهتر و قابل‌اطمینان‌تر است، اما گویا قرار است دوباره این عدد تغییر کند.

■ نقشه‌ای تمام بنفش

دولت باید فکری به حال محدوده‌های بلوکه‌شده کند، در حال حاضر شاید ۳۰درصد از مساحت کل کشور، در اختیار بخش‌های گوناگون است و اگر به نقشه در سامانه کاداستر نگاه کنید، بیشتر مناطق بنفش رنگ است. ابتدا باید این محدوده‌ها تعیین‌تکلیف و از طریق سازکارهایی مانند مزایده به متقاضیان واقعی واگذار شود، زیرا بسیاری از معادن فلزی یا غیرفلزی خوب داخلی در این محدوده‌ها قرار گرفته است و باید فکری به حال آنها شود تا فعالیت خود را آغاز کنند، زیرا تعداد معادن فعال بیشتر می‌شود و میزان اشتغال افزایش پیدا می‌کند.

در جدول بررسی صلاحیت فنی و مالی هرچه میزان امتیاز لازم برای هر گروه، از شن و ماسه و سنگ لاشه گرفته تا معادن فلزی، بالاتر برود، تعداد متقاضیان کمتر و کار سخت‌تر می‌شود و حتی ممکن است باتوجه به میزان متقاضی و شرایط در نظر گرفته‌شده، رکودی در این زمینه ایجاد شود.

در سیاست‌های جدید حوزه معدن، بحث تحول و اعمال تغییرات موردتوجه قرار گرفته،اما ای‌کاش این تغییرات با مشورت افراد توانمند و ذی‌نفع در حوزه معدن انجام می‌شد

سخن پایانی

سامانه کاداستر یکی از دستاوردهای فعال حوزه معدن در زمینه سیستماتیک شدن فعالیت‌های اداری است، اما با اینکه چند سالی از عمر فعالیت آن می‌گذرد، هنوز به شرایط ایده‌آل خود نرسیده است و هرازگاهی به‌دلیلی باز در مدار توجه قرار می‌گیرد. امید است، این بار تغییرات چنان جامع و مانع باشد که نیازهای فعالان این حوزه را به بهترین وجهی برآورده کند، هرچند به‌نظر می‌رسد با این تعدد و تنوع آرا، دستیابی به این مهم، حداقل در کوتاه‌مدت، آرزویی محال باشد.

یادداشت

تغییر رویه ثبت معدن یک‌بار برای همیشه

محمدابراهیم برهانی، عضو هیات‌مدیره سازمان نظام مهندسی معدن سمنان

برای بررسی و رفع مشکلات موجود در زمینه بررسی صلاحیت فنی و مالی افراد متقاضی ثبت محدوده‌های معدنی، بد نیست نگاهی به تاریخچه ثبت محدوده‌ها در سنوات گذشته بیندازیم.

در سال‌های گذشته نیازی به بررسی صلاحیت فنی و مالی نبود و همه افراد حقیقی و حقوقی می‌توانستند به‌سادگی محدوده‌ای برای خود ثبت کنند و عملیات اکتشاف و استخراج را انجام دهند، اما در سال‌های اخیر شروطی برای اثبات صلاحیت فنی و مالی در نظر گرفته شد و وزارت صمت ارائه درخواست برای ثبت محدوده را به داشتن صلاحیت فنی و مالی مشروط کرد و در این رابطه شاخص‌هایی در نظر گرفته شد که هریک امتیازاتی داشتند و افراد می‌توانستند با ارائه مدارکی امتیاز لازم را اخذ کنند و محدوده معدنی موردنظر خود را به‌ثبت برسانند، اما در عمل روشن شد که این شاخص‌ها جامع و مانع نبوده و به‌درستی انتخاب نشده است. از جمله این چالش‌ها این بود که مشخص شد بسیاری از افرادی که صلاحیت فنی و مالی دریافت کرده‌اند، در عمل، توانایی انجام فعالیت معدنی را ندارند، به‌عنوان مثال برای ثبت یک محدوده فلزی، ۲۰ امتیاز در نظر گرفته شده بود و افراد حقیقی به‌ازای هر ۵ میلیون تومان که در حساب بانکی خود داشتند، یک امتیاز می‌گرفتند و به این ترتیب فقط کافی بود فردی برای مدت ۳ ماه، مبلغی معادل ۱۰۰ تا ۱۲۵میلیون تومان را در حساب بانکی خود بلوکه و بعد با ارائه میانگین حساب ۳ماهه خود، صلاحیت فنی و مالی را اخذ کند، اما در واقع این میزان برای سرمایه‌گذاری در بخش معدن بسیار کم بود، در نتیجه وجود فردی که به این ترتیب صلاحیت دریافت می‌کرد، برای آغاز کار کفایت نمی‌کرد و مجبور می‌شد، دست از کار بکشد، در نتیجه بسیاری از معادن دوباره به‌مزایده گذاشته می‌شد یا بلاتکلیف می‌ماند تا به فرد دیگری واگذار شود.

متاسفانه تا این شرایط برقرار است، نمی‌توان جلوی این آسیب را گرفت، پس برای رفع مشکل چاره‌ای جز بازنگری در قوانین نیست. یکی دیگر از معضلات این شیوه امتیازدهی، این است که افرادی با بلوکه کردن مبلغ یک میلیارد و ۲۵۰میلیون تومان، هر ۳ ماه برای ۱۰نفر صلاحیت فنی و مالی اخذ می‌کردند و به‌محض آنکه موعد ۳ماهه میانگین‌گیری تمام می‌شد، پول را از حساب افراد قبلی خارج و به حساب افراد جدیدی واریز می‌کردند و به این ترتیب با سرمایه‌گذاری یک‌ساله برای نزدیک به ۴۰ نفر صلاحیت فنی و مالی می‌گرفتند. کسی که به این ترتیب صلاحیت فنی و مالی دریافت می‌کرد، در عمل هیچ پولی در حساب نداشت و با این روش زمینه برای دلال‌بازی مهیا می‌شد که در سال‌های اخیر بسیار رونق گرفته بود. با افزایش تعداد کسانی که به این ترتیب صلاحیت فنی و مالی می‌گرفتند، شانس ثبت محدوده برای سرمایه‌گذاران واقعی کم و کمتر می‌شد و در نهایت متقاضیان واقعی مجبور می‌شدند با این افراد وارد معامله شوند و معادن آنها را با پرداخت هزینه‌ای گزاف بخرند.

برای اینکه بتوان به این آسیب‌ها خاتمه داد، چه باید کرد؟

بهترین شیوه در این حوزه، جایگزینی شاخص‌هایی دقیق و هوشمندانه است. مهم‌ترین این شاخص‌ها به‌ترتیب عبارت است از: برخورداری از مدرک تحصیلی مرتبط، داشتن سابقه کار و تجربه، بهره‌مندی از توان مالی کافی و ارائه تضامین لازم در راستای سرمایه‌گذاری در این بخش، در اختیار داشتن ماشین‌آلات معدنی یا برخورداری از واحد فرآوری،(در صورت نداشتن واحد مناسب معدنی) و به‌نظر می‌رسد بسته به میزان اهمیت و تاثیرگذاری باید برای هریک از این شروط امتیازات ویژه‌ای قائل شد.

از سوی دیگر می‌توان میزان سرمایه‌گذاری حداقلی برای بهره‌برداری هریک از گروه‌های معدنی را مشخص کرد و آن عدد را کف امتیاز مالی لازم در نظر گرفت و تنها پس از آنکه متقاضی این حداقل را کسب کرد، بتواند با ارائه شرایط پنج‌گانه فوق، نسبت به ثبت محدوده اقدام کند. ذکر این نکته ضروری است که برخورداری از شرایط مالی، به‌تنهایی نمی‌تواند تضمین کند که متقاضی به‌طورحتم سرمایه خود را برای بهره‌برداری از معدن به‌کار می‌برد، بنابراین باید نسبت به افرادی که عزم خود را در زمینه سرمایه‌گذاری معدنی به‌اثبات رسانده‌اند، برای مثال واحد فرآوری احداث کرده‌اند یا ماشین‌آلات معدنی دارند، امتیاز ویژه‌ای قائل شد، اما سرمایه‌داری که تنها با اتکا به حساب بانکی می‌خواهد وارد گود شود، به‌طورحتم باید تضمین مطمئنی ارائه دهد. لازم به یادآوری است که در پایان دولت دوازدهم، معاون معدنی وقت وزارت صمت، امتیاز لازم برای ثبت مخدوده فلزی را به ۲ برابر افزایش دادو با اینکه این میزان به اندازه کافی نبود، اما باز هم هجمه‌هایی در این زمینه ایجاد شد و کار به دادستانی کل کشور کشید و جلوی کار گرفته شد.اما جای بسی خوشحالی است که دوستان جدید این آسیب را شناسایی کرده‌اند و قرار است برای اصلاح این بخش اقداماتی انجام دهند اما واقعیت آن است که تغییر در این حوزه نیاز به کار کارشناسی دقیق و منسجمی دارد که یک بار برای همیشه مشکلات این بخش را برطرف کند.

پنجشنبه
۱۷ شهریور ۱۴۰۱- ۱۱ صفر ۱۴۴۴ - ۸ سپتامبر ۲۰۲۲- شماره ۲۱۴۶-پیاپی ۳۴۶۴

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

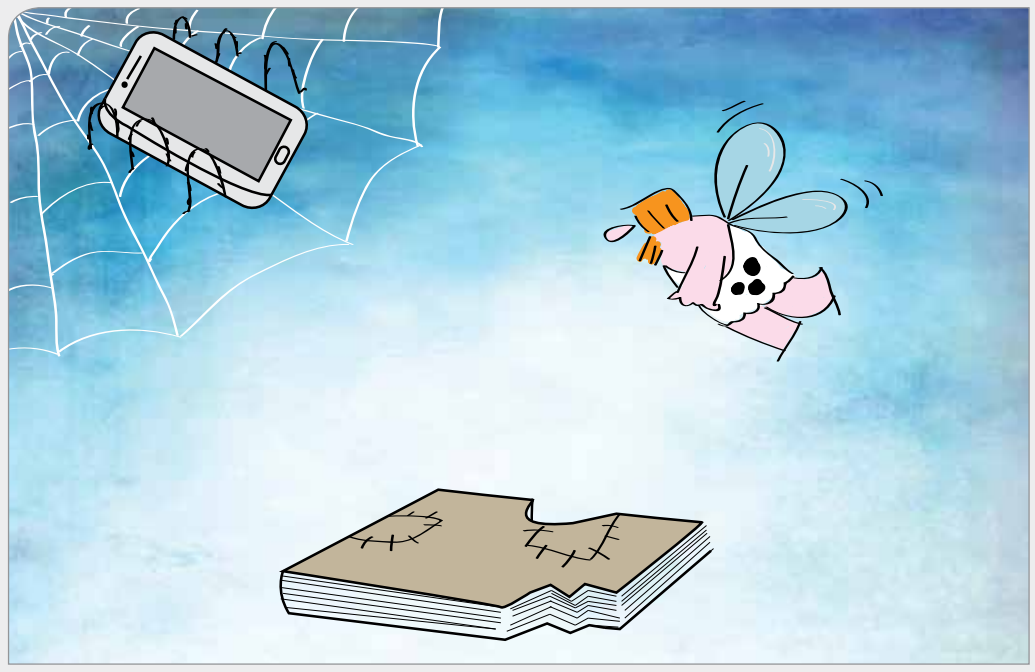
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱-۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام‌فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

کارشناسان صنعت بیمه در واکاوی نقش بیمه شخص ثالث خواستار شدند

دریافت حق بیمه متناسب با ریسک

عکس: صمت

مریم غدیرپور: با افزایش روزافزون نرخ اتومبیل بحث حق بیمه «شخص ثالث» خودروها مثل سال‌های گذشته مطرح شده است؛ به‌ویژه که امسال پس از توقفی چهارساله خودروهای خارجی هم در راه ایران هستند. در کشورهای درحال‌توسعه از جمله کشور ما، با رشد جمعیت و افزایش خرید خودرو، ضرورت افزایش حق بیمه نیز تشدید شده، اما در مقابل، کمیت و کیفیت جاده‌ها و گذرگاه‌های برون‌شهری و درون‌شهری به‌طور متناسب بهبود نیافته و استانداردهای ایمنی وسایل نقلیه در حد مطلوبی رشد نکرده است. پیرو شرایط توصیفی، باتوجه به بالا بودن آمار تصادفات رانندگی در ایران، یکی از پرکاربردترین رشته‌های بیمه‌ای، بیمه شخص ثالث است که بیشترین درصد خسارت‌های پرداختی صنعت بیمه را به‌خود می‌دهد. باوجود برخی برنامه‌ها و مصوبات دولت در سال‌های اخیر به‌نظر می‌رسد این تمهیدات نتوانسته کارآیی مطلوبی در پیشگیری از تصادفات داشته باشد و همچنان شاهد افزایش حوادث رانندگی در کشور و تبدیل آن به یک فاجعه ملی هستیم. از سوی دیگر براساس مشاهدات میدانی خبرنگار صمت در نمایشگاه «صنعت مالی» شرکت‌های بیمه‌گر تمایل چندانی به معرفی این بیمه‌نامه و بازاریابی برای آن ندارند. از آنجا که قیمت‌گذاری انواع بیمه خودرو به‌ویژه بیمه‌نامه «شخص ثالث» همیشه مورد بحث بوده، اجباری بودن اخذ و تمدید این بیمه‌نامه در مبحث تعیین قیمت هم برای بیمه‌گر و هم برای بیمه‌گذار چالش‌برانگیز است. پیش‌تر برخی محدودیت‌ها و ممنوعیت در قانون بیمه باعث بروز برخی اختلافات بین خریدار و فروشنده می‌شد. فارغ از این مسائل، همواره تغییر نرخ بیمه شخص ثالث، تاثیر مستقیمی بر نرخ خودرو گذاشته است. نکته مهم درباره این نوع بیمه این است که امسال نرخ بیمه شخص ثالث نسبت به سال گذشته رشد چشمگیری داشته، به‌طوری که حتی باعث شده برخی رانندگان قید داشتن این بیمه‌نامه را بزنند. صمت در گفت‌وگو با کارشناسان نقش بیمه «شخص ثالث» در کاهش حوادث رانندگی و نقش نرخ خودرو در تعیین نرخ این نوع بیمه را بررسی کرد.

شناسایی افراد پرریسک برای بیمه

زهرا قهرودیان، کارشناس بیمه درباره نقش بیمه در کاهش حوادث رانندگی به صمت گفت: استقبال مردم از بیمه‌های شخص ثالث و بدنه همواره نسبت به دیگر رشته‌های بیمه‌ای مانند آتش‌سوزی، باربری، مهندسی و... بیشتر است و باتوجه به فراگیری بیمه شخص ثالث انتظار این است که میزان حوادث رانندگی کاهش یابد. وی افزود: باتوجه به اینکه حادثه در سوابق بیمه‌ای خودرو درج می‌شود، باید آمار حوادث خودرویی کاهش یابد؛ در صورتی که در واقعیت چنین نیست. این کارشناس بیمه با اشاره به اینکه در بیشتر کشورهای توسعه‌یافته اروپا و امریکا مبنای محاسبه حق بیمه شخص ثالث در درجه اول سابقه رانندگی و نداشتن تخلف و تصادفات است، گفت: این رویه باعث می‌شود افراد هنگام رانندگی از بیم جرایم سنگین و افزایش حق بیمه، مقررات رانندگی را رعایت کنند.

■ «شخص ثالث» براساس سوابق ماشین

قهرودیان با بیان اینکه برای کاهش آمار تصادفات ابتدا باید افراد پرخطر شناسایی شوند، افزود: تعرفه بیمه نباید برای فرد پرخطر و کم‌خطر یکسان باشد، این در حالی است که در کشور ما تعرفه بیمه براساس سوابق بیمه ماشین بررسی می‌شود؛ نه سوابق فردی. وی با تاکید بر اینکه با نظام پرداخت بیمه شخص ثالث جاری در کشور دیه و خسارت خودروها از جیب رانندگان کم‌خطر پرداخت می‌شود، اظهار کرد: اگر میزان پرداختی بیمه شخص ثالث برای افراد پرخطر و کم‌خطر یکسان نباشد، قطعا آمار حوادث رانندگی کاهش می‌یابد. این کارشناس بیمه در پاسخ به این پرسش که آیا افزایش نرخ خودرو تمایل بیمه‌گذاران برای خرید الحاقیه بیمه بدنه را افزایش داده، گفت: افزایش نرخ خودرو به‌معنای افزایش تعداد بیمه‌نامه‌های بدنه نیست و باوجود تصور موجود تعداد بیمه‌نامه بدنه باتوجه به اختیاری بودن آن نسبت به زمان پیش از کرونا کاهش یافته که دلیل آن نیز مشکلات اقتصادی مردم است.

■ اثر مستقیم نرخ خودرو بر حق بیمه

قهرودیان درباره تاثیر نرخ خودرو بر میزان حق بیمه گفت: میزان حق بیمه تحت تاثیر مستقیم نرخ خودرو است، اما باید توجه کرد به همان میزان که نرخ خودرو و به تبع آن حق بیمه افزایش می‌یابد، میزان پرداختی خسارت‌ها نیز افزایش خواهد یافت. به‌طور مثال اگر نرخ خودرو ۳ برابر شده، نرخ قطعات بیش از ۳ برابر افزایش یافته؛ در نتیجه خسارت‌های وارده نیز افزایش بسیاری داشته است. وی تغییر در نظام بیمه‌ای کشور را راهی برای ارتقای صنعت بیمه دانست و افزود: اتخاذ سیاست‌های مناسب برای مقابله با افرادی که با رفتارهای متقلبانه اقدام به دریافت خسارات نامعقول می‌کنند و اخذ حق بیمه‌های زیاد از افراد پرریسک می‌تواند در گسترش و اجرای بیمه‌نامه شخص ثالث در جامعه موثر واقع شود.

■ تغییر بیمه‌نامه‌ها و سیستم پرداخت

این کارشناس بیمه تغییر بیمه‌نامه‌ها و سیستم پرداخت حق بیمه را از جمله فعالیت‌های بسیار مطلوب در بیمه شخص ثالث برشمرد و خاطرنشان کرد: در راستای کاهش حوادث خودرویی فرهنگ‌سازی و تصویب قوانین مربوط به عبور و مرور در داخل شهر و ایجاد استانداردهای لازم به‌منظور ایمنی خودروها از جمله مواردی است که می‌تواند تاثیر بسیاری در متعهد شدن افراد به قوانین بیمه‌ای در سطح کشور داشته باشد. وی در تشریح فرمول محاسبه حق بیمه اظهار کرد: در بیمه شخص ثالث باید به دو مولفه اتومبیل و راننده توجه کرد که متاسفانه در بیمه شخص ثالث فقط برمبنای اتومبیل میزان ریسک را مشخص کرده‌اند که این امر برای مشتریان خوش‌حساب و کم‌ریسک مشکلاتی را به وجود آورده است. قهرودیان بهترین راه حل مشکلات بیمه شخص ثالث را محاسبه عادلانه ریسک هر فرد بیمه‌گذار عنوان کرد و گفت: هرقدر بتوانیم این متوسط ریسک را دقیق‌تر محاسبه کنیم، طبیعتا در کاهش ریسک و تصادفات تاثیر مطلوب‌تری خواهد گذاشت. وی با اشاره به اینکه تحریم‌ها و کرونا موجب عدم پذیرش بیمه‌های انکایی توسط شرکت‌های خارجی شده، تاکید کرد: اگر این روند ادامه یابد، در بلندمدت آثار جبران‌ناپذیری بر صنعت بیمه خواهد گذاشت.

بیمه، حلقه مفقوده تصادفات

امیر صفری، کارشناس صنعت بیمه درباره نقش بیمه شخص ثالث در کاهش تصادفات به صمت گفت: بیمه حلقه مفقوده تصادفات در ایران است؛ به‌گونه‌ای که به‌دلیل نبود برنامه منسجم و همگرایی دستگاه‌ها، دستاورد چندان مثبت و قابل‌قبولی در این زمینه حاصل نشده است. وی با تاکید بر اینکه یکی از مهم‌ترین عوامل میزان بالای تصادفات در کشور ما، مشکلات فرهنگی است، یادآور شد: نهادینه کردن فرهنگ صحیح رانندگی یکی از مهم‌ترین راهکارها در کاهش تصادفات است، اما در کنار فرهنگ‌سازی، توجه به عوامل بازدارنده از جمله افزایش حق بیمه رانندگان متخلف هم می‌تواند در این زمینه نقش موثری ایفا کند.

وی برای فرهنگ‌سازی در زمینه کاهش تصادفات پیشنهاد کرد: هر سال هنگام تمدید یا صدور بیمه‌نامه با دریافت استعلام تخلفات از راهنمایی و رانندگی، حق بیمه واقعی افراد محاسبه شود؛ به این صورت که رانندگان پرریسک را از رانندگان کم‌خطر تفکیک کرده و با دریافت حق بیمه متناسب با ریسک، بستر مناسبی را برای کاهش تصادفات و خسارت‌های جانی و مالی ناشی از آن فراهم کرد.

این کارشناس بیمه با تاکید بر اینکه افزایش تخلفات رانندگی میزان ریسک را در بیمه‌نامه‌های خودرو بالا می‌برد، اذعان کرد: با کاهش یا افزایش حق بیمه‌ها نه‌تنها وضع بیمه شخص ثالث بهبود نمی‌یابد، بلکه شرکت‌ها با کمبود منابع برای پرداخت خسارت‌ها یا خریداری نشدن این نوع بیمه‌نامه‌ها روبه‌رو خواهند شد. وی عادلانه‌ترین روش در تعیین نرخ بیمه شخص ثالث را علاوه بر ریسک وسیله نقلیه، ریسک افراد دانست و گفت: این روش اتخاذ سیاست‌های کارآمد از جانب مسئولان کشور را می‌طلبد.

■ افزایش سقف بیمه با گرانی خودرو

صفری در پاسخ به این پرسش که پس نقش بیمه چطور می‌تواند در صنعت خودرو پررنگ‌تر شود، گفت: مالکان خودروها با افزایش نرخ خودروها، باید نسبت به افزایش سقف اعتبار بیمه‌نامه خود اقدام کنند، زیرا هر فرد با افزایش سقف اعتبار بیمه‌نامه خود می‌تواند خودرو خود را بیشتر مورد حمایت بیمه‌نامه‌ها قرار دهد. وی از دیگر اشکالات وارده به رویه تعیین حق بیمه شخص ثالث براساس سابقه ماشین را پنهان‌کاری مالکان بیان کرد و افزود: اگر خودرو تصادف داشته باشد و میزان خسارت وارده از میزان تخفیف بیمه کمتر باشد، هیچ‌گاه دارنده خودرو برای جبران خسارت از بیمه‌نامه استفاده نمی‌کند، زیرا با این کار هم تخفیف سال آینده را از بین می‌برد و هم رشته تخفیفات بعدی را قطع خواهد کرد؛ بنابراین با پرداخت خسارت به‌صورت کارشناسی سنتی یا همان توافق سابقه تصادف را از بین می‌برد.

■ تخفیف بیمه نرخ خودرو را بالا می‌برد

صفری درباره تاثیر بیمه در نرخ خودرو توضیح داد: داشتن سابقه تخفیف بیمه می‌تواند منجر به فروش با نرخ بالاتر خودرو نسبت به مورد مشابه آن شود و به‌عنوان اهرمی برای تشویق خریداران مورد استفاده قرار گیرد، زیرا زمانی که خودرو تخفیف کامل بیمه‌ای داشته باشد، می‌توان تا حدودی از صحت نگهداری این خودرو مطمئن شد. وی با اشاره به اینکه شرکت‌های بیمه‌گر در بخش شخص ثالث عموما زیانده هستند، توضیح داد: در حال حاضر، باتوجه به اینکه حدود ۷۰ درصد بازار بیمه کشور را بیمه‌های خودرو تشکیل می‌دهند (بیمه‌های شخص ثالث، بیمه‌های بدنه و بیمه‌های سرنشین)، میانگین نسبت خسارت صنعت بیمه در این رشته به حدود ۷۰ درصد رسیده است. وی با تاکید بر اینکه رقم یادشده میانگین است، افزود: برخی شرکت‌های بیمه تجاری کشور نسبت خسارتی بالاتر را نشان می‌دهند. معنی و مفهوم این نسبت خسارت این است که در ازای هر ۱۰۰ ریال حق بیمه دریافتی، ۷۰ ریال خسارت مستقیم ازسوی بیمه‌گران پرداخت شده است. این کارشناس صنعت بیمه جایگزینی قانون بیمه شخص ثالث خودرومحور با فردمحور را برای ادامه حیات این رشته از صنعت بیمه امری ضروری دانست.

سخن پایانی

کارشناسان معتقدند صنعت بیمه با دریافت حق بیمه متناسب با ریسک رانندگان می‌تواند نقش مهمی در اجرای مقررات راهنمایی و رانندگی و جلوگیری از بروز تخلفات و در نتیجه کاهش تصادفات داشته باشد؛ نقشی که به‌نظر می‌رسد تاکنون چندان موردتوجه برنامه‌ریزان قرار نگرفته است. بهترین راه مبارزه با شکل‌گیری انتخاب نامناسب برای بیمه‌گران و بیمه‌شوندگان این است که بیمه‌گران اجازه داشته باشند براساس سازکارهای علمی و بهره‌گیری از آمار خسارات، حق بیمه‌های عادلانه‌ای برای هر فرد یا هر مورد ریسک دریافت کنند. معنی و مفهوم پذیرش چنین امری، حذف نظام تعرفه یکسان است.

یادداشت

نقش بیمه در صیانت از سرمایه

محمد امانی
کارشناس بیمه

یکی از ابزارهای مهم کاهش ریسک سرمایه‌گذاری به‌ویژه در کشورهایی که ثبات اقتصادی در آنها حاکم نیست، نظام بیمه است. در جوامع صنعتی بیمه یکی از ارکان موثر در صنعت و موتور محرکه اقتصاد است؛ به‌عبارت دیگر شرکت‌های بیمه با کاهش نرخ ریسک سرمایه‌گذاری کمک می‌کنند کارآفرینی با سهولت بیشتری انجام شود. در حال حاضر در ایران بیمه‌هایی همچون بیمه مسئولیت، بیمه آتش‌سوزی، بیمه درمانی و... وجود دارد که سرمایه‌گذار برای شروع فعالیت خود به آنها بسیار نیاز دارد. این بیمه‌نامه‌ها ریسک سرمایه‌گذاری را پوشش می‌دهند و باعث امنیت سرمایه‌گذاری می‌شوند.

نقش صنعت بیمه در بازارهای مالی به سه صورت ظاهر می‌شود؛ ابتدا تاثیری که این صنعت می‌تواند بر سایر بازارهای مالی اعمال کند که معمولا به‌صورت یک پشتیبان برای کاهش ریسک سرمایه‌گذاری بکار می‌رود. دومین نقش آن جمع‌آوری و تجهیز منابع مالی با استفاده از عملیات بیمه‌گری است که برای سرمایه‌گذاری غیرمستقیم یا مستقیم به‌کار می‌رود و در نهایت سرمایه‌گذاری مستقیم صنعت بیمه در فعالیت‌های اقتصادی کشور، مهم‌ترین نقش آن محسوب می‌شود؛ به این صورت که شرکت‌های بیمه وجوه بیمه‌گذاران را که به‌صورت ذخایر فنی در اختیار دارند به‌عنوان دارایی سودآور به‌کار می‌گیرند.

شرکت‌های بیمه در بازار پول با ایفای سه نقش «نهادسازی»، «ابزارسازی» و «تاثیرگذاری» و در بازار سرمایه از طریق جمع‌آوری و تجهیز منابع مالی و سرمایه‌گذاری آن و همچنین پوشش ریسک‌های ناشی از آن می‌توانند یک پل ارتباطی میان این دو بازار مالی مهم و حیاتی برقرار کنند. موسسات بیمه‌ای می‌توانند با استفاده از منابع در اختیار خود در تاسیس موسسات پولی و کمک به توسعه بازار پول مشارکت کنند. راهکار اجرایی رفع موانع موجود و افزایش پوشش ریسک توسط بیمه‌ها در تعاملات بین بازار سرمایه و شرکت بیمه، ریشه دارد. در واقع این پیشنهاد مبتنی بر تفکر ایجاد شرکت یا شرکت‌هایی تخصصی است که عهده‌دار ساماندهی سرمایه‌گذاری‌ها و نوآوری‌های جدید و انتشار ابزارهای مالی نوین باشند. بنابراین لازم است متولیان و فعالان بازار سرمایه و صنعت بیمه از راهبران اصلی این شرکت باشند تا بتوانند با تسلط کافی بر امور و شناخت نیازها و ضرورت‌ها، اقدامات لازم به‌ویژه از جنبه‌های ساختاری و قانونی را در کمترین زمان انجام دهند.

می‌توان تعامل بین مسئولان و متولیان بازار سرمایه و صنعت بیمه را در قالب کارگروه یا شورایی متشکل از مسئولان دو حوزه سامان داد که در این صورت شرکت پیشنهادی دیگر به‌صورت تخصصی، به یک فعالیت صرف اقتصادی می‌پردازد و نیازی به کارهای حاکمیتی و هدایت ندارد. دومین پیشنهاد، به توسعه بیمه‌های اعتباری و استفاده از ظرفیت آنها برای توسعه بازار سرمایه مربوط است. بیمه‌های اعتباری می‌توانند یکی از بهترین ابزارهای در اختیار بازار سرمایه برای توسعه و حل مسئله عدم اعتبار شرکت‌های کوچک و همینطور پوشش ریسک این بنگاه‌های تازه‌تاسیس باشند. به‌عبارت دیگر در دنیای کنونی بهره‌مندی از ظرفیت‌های صنعت بیمه دیگر یک انتخاب نیست؛ بلکه به ضرورتی تبدیل شده است. صنعت بیمه و خدماتی که ارائه می‌دهد، فضای امن و ایمنی را از منظر روانی برای صاحبان سرمایه و سرمایه‌گذاران ایجاد می‌کند. در نتیجه بهره‌مندی از انواع پوشش‌های بیمه‌ای با آغاز کسب‌وکارهای مختلف ضروری به‌نظر می‌رسد.

براساس آنچه گفته شد حضور شرکت‌های پیشرو و نوآور در صنعت بیمه که با شناسایی نیازهای روز بازار اقدام به پذیرش ریسک و خطرات احتمالی حاصل از فعالیت یک بنگاه اقتصادی یا سرمایه‌گذاری می‌کنند، به‌طور قطع نقشی سازنده و پشتیبان‌محور در آینده اقتصادی کشور و صنایع بزرگ ایفا خواهد کرد.

نایب‌رئیس اتاق بازرگانی مطرح کرد:

افزایش رشد اقتصادی زنجان با صنعت نساجی

برنامه بازدید یک روزه مصطفی طاهری رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی از واحدهای نساجی استان به همت اتاق بازرگانی زنجان برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی زنجان، بر اساس برنامه‌ریزی صورت گرفته رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی طی یک روز از واحدهای تولیدی سرجین بافت، لایی‌ساز، نیک‌ریس، اطلس جین‌بافت و واحدهای زیرمجموعه پرچین و پرریس، پویا ریس ابهر، نساجی رازی ابهر و نخ و الیاف آپادانا ابهر بازدید و از نزدیک در روند کار و تولید این واحدها قرار گرفت.

محمود ضرابی، نایب‌رئیس اتاق بازرگانی زنجان در جلسه جمع‌بندی بازدیدها با اشاره به اینکه صنعت نساجی استان رتبه دوم کشور این بخش را در اختیار دارد، ابراز کرد: طی سال‌های گذشته این صنعت مظلوم بوده و موارد و مشکلات عدیده‌ای داشته، اما این بازدید و هماهنگی مسئولان استانی و کشوری نویدبخش روزهای پر از امید برای صنعت نساجی خواهد بود تا در راستای توسعه این صنعت گام برداشته شود.

وی با اشاره به اینکه طی سال‌های گذشته سرمایه‌گذاری خوبی در حوزه صنعت نساجی در استان زنجان صورت گرفته و سرمایه‌گذاران بزرگی از کشور در استان حضور پیدا کرده‌اند، تصریح کرد: صنعت نساجی از ظرفیت‌های بسیار بالایی برخوردار است که می‌تواند هم در شاخص افزایش اشتغال در استان، توسعه تولید و صادرات و رشد اقتصادی و جایگاه استان در صنعت کشور نقش بسزایی را ایفا کند.

نایب‌رئیس اتاق بازرگانی زنجان با تاکید بر ایجاد ارزش‌افزوده صنعت نساجی، تصریح کرد: این صنعت دارای مشکلاتی در بخش‌های مختلف است که از آن جمله می‌توان به واردات مواد اولیه و با کیفیتی که استاندارد صادراتی سایر کشورهای جهان برخوردار باشد و تولید با کیفیتی را رقم زند، اشاره کرد.

ضرابی ادامه داد: موضوع اعطای تسهیلات بانکی، سازکارهای هماهنگ برای صادرات و مشکل تعرفه ترجیحی و بازارهای رقابتی صادراتی و... از مشکلاتی است که در صورت حل آن می‌توان توسعه و اشتغال بسیار مطلوبی را برای این صنعت متصور بود.

ناصر فغفوری رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان زنجان نیز در این جلسه با اشاره به اینکه استان زنجان از نظر اشتغال وضعیت مطلوب‌تری داشته و نرخ بیکاری استان ۵.۴ درصد است، ابراز کرد: صنعت نساجی استان یکی از صنایع تاثیرگذار و در این بخش شرکت‌هایی در استان حضور دارند که در صنعت نساجی به عنوان برند در سراسر کشور شناخته می‌شوند.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان زنجان ادامه داد: ۲۵ درصد اشتغال حوزه صنعت استان در حوزه نساجی است که این ظرفیت قابلیت افزایش نیز دارد.